

Na osnovu članova 19. i 21. Statuta Saveta za štampu i članova 15. i 16. Poslovnika o radu Komisije za žalbe, Komisija za žalbe Saveta za štampu u sastavu: Jelena Petković, Nadežda Budimović, Tamara Skrozza, Filip Švarn, Jelka Jovanović, Rodoljub Šabić, Ana Martinoli, Sanja Pavlović i Zlatko Čobović, na sednici održanoj 29. 8. 2024. godine, jednoglasno donosi

ODLUKU

Tekstom „Pisac koji slavi Adema Jašarija i OVK glavna zvezda festivala 'Mirdita, dobar dan'“, objavljenim 19. juna 2024.godine, portal „Politika. rs“

1.prekršio je tačke 1, 2 i 5 Odeljka I (Istinitost izveštavanja) Kodeksa novinara Srbije o obavezi novinara da tačno, objektivno, potpuno i blagovremeno izvesti o događajima od interesa za javnost, poštujući pravo javnosti da sazna istinu i držeći se osnovnih standarda novinarske profesije, da prvi jasnu razliku između činjenica koje prenosi, komentara, pretpostavki i nagađanja, kao i odredbu po kojoj je sa novinarstvom nespojivo objavljivanje neosnovanih optužbi, kleveta i glasina,

2. prekršio je tačke 1 i 7 Odeljka IV (Odgovornost novinara), po kojoj je novinar, pre svega, odgovoran svojim čitaocima, slušaocima i gledaocima i tu odgovornost ne sme da podredi interesima drugih, a posebno interesima izdavača, vlade i drugih državnih organa. Novinar se mora suprotstaviti svima koji krše ljudska prava ili se zalažu za bilo koju vrstu diskriminacije, govor mržnje i podsticanje nasilja, i ne sme da pristane da u bilo kojoj novinarskoj formi plasira bilo kakav oblik komercijalnog oglašavanja ili političke propaganda,

3.prekršio je i tačku 4 Odeljka V (Novinarska pažnja), po kojoj novinar mora biti svestan opasnosti od diskriminacije koju mogu da šire mediji i učiniće sve da izbegne diskriminaciju zasnovanu, između ostalog, na rasi, polu, starosti, seksualnom opredeljenju, jeziku, veri, političkom i drugom mišljenju, nacionalnom ili društvenom poreklu,

4. prekršio je i tačku 8 odeljka VI (Odnos prema izvorima informisanja), po kojoj novinar ne sme među ljude unositi neopravdan strah.

Nalaže se portalu „Politika.rs“ da ovu odluku objavi u roku od pet dana od dana dostavljanja odluke.

Odluka Komisije biće objavljena na sajtu Saveta za štampu (www.savetzastampu.rs) i dostupna javnosti.

OBRAZLOŽENJE

Inicijativa mladih za ljudska prava podnela je dve žalbe zbog tekstova na portalu „Politika.rs“, kojima se, kako je navedeno u žalbi, šire lažni zaključci, krši Kodeks i ugrožavaju prava društvene grupe. Tekstovi se odnose na održavanje festivala „Mirdita, dobar dan“, čiji je organizator podnosilac žalbe. Kad je reč o ovom tekstu, u žalbi se ističe, da Inicijativa od svog nastanka čuva sećanja na žrtve ratova u bivšoj Jugoslaviji, pa tako i na žrtve pripadnika OVK, te da je u novembru 2020. godine osudila kampanju „Sloboda ima ime“, kojom su promovisani komandanti OVK optuženi za ratne zločine pred sepcijalizovanim sudom u Hagu. Zato je netačno da Inicijativa promoviše bilo koju vrstu separatističkih tendencija, kao i terorizam, a ovakvim izveštavanjem se javnost obmanjuje i legitimizuju napadi na organizacije koje se bave ljudskim pravima. Po njihovom mišljenju, ovakvim izveštavanjem prekršene su tačke 1, 2 i 5 poglavlja I, zatim tačka 1 poglavlja IV, kao i tačke 7 i 8 poglavlja VI.

Redakcija portala „Politika.rs“ nije odgovorila na žalbu.

Po mišljenju članova Komisije za žalbe, za oba sporna teksta važi da je veoma teško oceniti da li su poštovani principi novinarstva, pošto je reč o tekstovima koji u suštini nisu novinarski i nemaju ni novinarsku formu, odnosno ne mogu da se podvedu ni pod jedan oblik novinarskog izražavanja. Nisu ni vesti, ni izveštaji, najviše liče na komentare, ali nisu ni to, niti su potpisani imenom autora, kao što bi morao da bude potpisan komentar.

Komisija veruje da je legitimno postaviti pitanja ko su umetnici koji učestvuju na festivalu „Mirdita, dobar dan“, kako su izabrani, koje vrednosti promoviše festival, zašto je izbaran baš određen datum i slično, pa i komentarisati odluke organizatora, ali postoje profesionalni standardi u skladu sa kojima se to radi, a koji su u ovim slučajevima potpuno zanemareni. Ti standardi, između ostalog, podrazumevaju i da se ovakva pitanja postave organizatorima skupa, a ne da se brane unapred postavljene teze da organizatori „dugi niz godina“ sprovode „subverzivne aktivnosti u korist albanskih separatista i terorista iz Prištine“.

Po mišljenju Komisije, tačka 1 poglavlja Istinitost izveštavanja prekršena je neobjektivnim izveštavanjem, jer nije napravljena razlika između činjenica i komentara i pretpostavki, a iznete su veoma ozbiljne optužbe na račun organizatora. Takođe, prekršene su odredbe koje zabranju diskriminaciju, između ostalog, na osnovu političkog uverenja, kao i odredba koja medijama zabranjuje da u bilo kojoj formi objavljuju političku propaganda. Dodatno, ovakvim načinom izveštavanja među čitaoce se unose neosnovani strahovi da neko radi nešto protiv svoje države i promoviše teroriste.

Beograd, 29. 8. 2024.

Predsedavajuća

Jelena Petković

Kraljice Natalije 28
11000 Beograd
tel: (011) 30 67 320
www.savetzastampu.rs